

PATVIRTINTA

Vilniaus r. Sudervės M. Zdziechovskio
pagrindinės mokyklos direktoriaus
2017 m. lapkričio 13 d.
įsakymu Nr. 1-44

VILNIAUS R. SUDERVĖS MARIANO ZDZIECHOVSKIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus r. Sudervės Mariano Zdziechovskio pagrindinės mokyklos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus r. Sudervės Mariano Zdziechovskio pagrindinėje mokykloje Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos ir intervencijos vykdymą Vilniaus r. Sudervės Mariano Zdziechovskio pagrindinėje mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurto ar patyčių atvejį, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmy turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurto ar patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo smurtaujančių ar besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos Tvarkos aprašu. Mokiniai bei mokinių tėvai su Tvarkos aprašu turi būti supažindinti tėvų susirinkimų, klasės valandėlių metu.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

7.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

- 7.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- 7.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- 7.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 7.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.
- 7.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 7.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).
- 7.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.
- 7.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 7.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 7.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojos, klasių vadovai, o ją vykdančią dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. **Mokyklos direktorius** yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos bendruomenei.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirta mokyklos **Vaiko gerovės komisija**, kuri kasmet:

10.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų, klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ar patyčias ir atlieka jų analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurto ar patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje;

10.6. apie visus smurto ar patyčių atvejus ir intervencines veiklas informuoja mokyklos direktorių;

10.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. **Grupės auklėtojas, klasės vadovas** vykdo smurto ir patyčių stebėseną ir prevenciją savo grupėje, klasėje, išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurto ar patyčių atvejus,

informuoja Vaiko gerovės komisiją apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. **Bet kuris mokyklos darbuotojas** įtaręs ar pastebėjęs žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias:

12.1. įsikiša ir nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ar yra įtariamas tyčiojimusi, mokyklos nuostatus ir mokinio elgesio taisykles;

12.3. informuoja grupės auklėtoją, klasės vadovą (jei klasės vadovo nėra – socialinę pedagogę) apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, kartu pateikia užpildytą pranešimo formą (priedas Nr. 2);

12.4. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus, ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba).

13. **Mokinys** patyręs patyčias arba jas pastebėjęs:

13.1. nedelsdamas praneša klasės vadovui;

13.2. nesant klasės vadovui praneša socialinei pedagogei ar kitam mokyklos darbuotojui.

14. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję apie patyčias ar pastebėję smurto ar patyčių atvejį:

14.1. nedelsdami (trumpą sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja grupės auklėtoją, klasės vadovą;

14.2. jei besityčiojantysis asmuo yra mokyklos darbuotojas, nedelsdami informuoja mokyklos direktorių (direktoriaus pavaduotoją).

15. **Grupės auklėtojas, klasės vadovas**, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:

15.1. patikrina gautą informaciją, nustatęs, kad tai smurto ar patyčių atvejis, aiškinasi jo aplinkybes;

15.2. bendradarbiaudamas su kitų patyčių situacijos dalyvių klasės vadovais, socialiniu pedagogu organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

15.3. pasitvirtinus smurto ar patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (**priedas Nr.2**), ir perduoda socialinei pedagogei;

15.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

15.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją.

16. **Užpildytą formą priėmęs asmuo (socialinė pedagogė)** registruoja Patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 1);

16.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

16.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

17. **Vaiko gerovės komisija** įvertina turimą informaciją:

17.1. organizuoja vaiko gerovės komisijos posėdį;

17.2. numato intervencijos veiksmų planą, supažindina patyčias patyrusį ir jas vykdžiusį ugdytinį, jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su planu ir jo nevykdymo pasekmėmis;

17.3. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

17.4. stebi, analizuoja, organizuoja posėdžius situacijos pakartotiniams įvertinimui, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.5. jei veiksmų plane numatytos veiklos neefektyvios, kreipiasi į Sudervės bei Dūkštų seniūnijos socialines darbuotojas, situacijai nepagerėjus į Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės skyrimo.

18. Mokiniui pasityčiojus iš mokyklos darbuotojo, patyręs patyčias darbuotojas informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos veiklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Mokyklos darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, mokinys arba jo tėvai (globėjai, rūpintojai), arba kitas asmuo, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos veiklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitų priežasčių, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas, socialinis pedagogas ar administracijos atstovas siunčia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į pedagoginę psichologinę tarnybą.

IV. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su tvarkos aprašu pasirašytinai:

21.1. pedagoginius ir nepedagoginius darbuotojus supažindina mokyklos direktorius įsigaliojus Tvarkai;

21.2. mokinius supažindina klasės vadovai klasės valandėlės metu;

22. Tėvai su šia tvarka supažindinami e-paštu ar žinute per „Tamo dieną“. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.

23. Visi dokumentai, esantys ugdytinio ar mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu ar mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užkrinti ugdytinio ar mokinio teises ir teisėtus interesus.

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F -fizinės
Ž - žodinės
K -kibernetinės
S -socialinės

M - mokinys
S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos

**VILNIAUS R. SUDERVĖS MARIANO ZDZIECHOVSKIO PAGRINDINĖ MOKYKLA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____.
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____